

SANAT CEPHESİ ÇAĞRISI

Sanat Cephesi Hareketi Nedir, Ne Değildir?
Sanat Cephesi Bildirgesi
Temel İlkeler Taslağı
Sanat Görüşleri ve Yaklaşımlar
Bizim Şiir Antolojisi

Sanat Cephesi
www.sanatcephesi.org
sanatcephesi@gmail.com

Sorun Yayınları
□
Sorun Broşür Dizisi:15
Birinci Baskı: Kasım 2006

SANAT CEPHESİ ÇAĞRISI

Sanat Cephesi Hareketi Nedir, Ne Değildir?
Sanat Cephesi Bildirgesi
Temel İlkeler Taslağı
Sanat Görüşleri ve Yaklaşımlar
Bizim Şiir Antolojisi

*Yayına Hazırlayan : İsmail Hardal, Sait Oral Uyan,
Ruhan Mavruk, Kemâl Kök, Meral Kaşoturacak,
Nevzat Oğuz, Hüseyin Ali Selvi*

© Yayın Hakkı: Sorun Yayınları
Baskı: Huzur Ofset Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. B Blok 336/1
Tel: 0212 544 70 36 - Topkapı - İstanbul
ISSN 1303 - 2402

SORUN *Polemik* MARKSİST İNCELEME - ARAŞTIRMA-ELEŞTİRİ DERGİSİ
23. SAYI ÖZEL EKİ
İletişim: Çatalçeşme Sokak No: 46 K/3 D/6 Cağaloğlu-İstanbul-34110
Telefon: (0121) 511 08 29 Fax: (0212) 519 05 60
www.sorunyayinlari.net
sorunkolektif@gmail.com

SANAT CEPHESİ GİRİŞİMİNE ÇAĞRI

İnsan nasıl insan oldu?

Maddi üretim etkinliği temeli üzerinde geliştirdiği bilim, kültür, sanat etkinlikleriyle... Özellikle sanatsal etkinliğini çıkarırsak, insan insanlığından çok şey kaybedecektir. Yakın tarihimizde, yazının icadından sonra bile, eğer sözlü kültür dışta tutulsa, insanın gelişim çizgisinin onulmaz bir yara alacağı kesindir. Bu durumdan yola çıktığımızda:

Çağrımız sanatın, insanlaşma sürecimizdeki biricik yerini ve önemini görebilenlere... Etkin okumalarla, yazarak, oynayarak, çizerek, boyayarak... üretenlere. Sanatın ve sanatının gücüne inanan; bilimle, kültürle, yaşamın çok boyutlu izdüşümleriyle, düş ve gerçekle harman olmayı güzellik olarak algılayan sanat üreticilerine... Edebiyatçılara, tiyatroculara, ressamalara, karikatüristlere...

Çağrımız, bu "ambalaj" ve reklamatik çöplük çağında, "imaj"ın herşey, insanın ise "ihmal edilebilir sayıldığı"; "postmodern" bir kastaşmanın soluk alınabilecek ortamları kapladığı; piyon gibi ileri sürülüp istendiğinde harcanabilen, reklâm, abartı ve yalanlarla şişirilen edebiyat-sanat "star"larının holdinglerin "sponsorluğunda" parlatıldığı; ürünlerin üretiminden dağıtımına, halka ulaşma(ma) yollarına kadar hemen her sürecine bir kaç tekелci kuruluşun hâkim olduğu bugünkü aşağılık "sanat piyasası"na dürüstçe bir karşı koyuşun gerçekleştirilebilir olduğuna inananlara...

Çağrımız, dünyanın çoğunu arka bahçesi, sağılacak ineği, eşindiği çöplüğü olarak gören emperyalist barbarlığa ve onun "cola--burger--jean" ile başlayıp "Rambo"larıyla süren, edebiyattaki izdüşümünü gizemcilik, bilinemezlik ve postmodernizm olarak düşüren emperyalist kültüre karşı, Anadolu'nun binlerce yıllık kültürel mirası üzerinde üretilecek dostluk, kardeşlik, barış ve mücadele sanatının mümkün olduğunu düşünenlere...

Birileri bir şeyler oluştursun da bakarım, demeden, oluşum sürecine katılarak birlikte üretenlere... "Yârin gül yanağından gayrı/ heryerde, herşeyde, hep beraber" diyebilenlere... Hem "bir ağaç gibi tek ve hür" olup kendi ayakları üzerinde durabilen-

lere, hem de "bir orman gibi kardeşçesine" yaşamın hasretini çekenlere...

Dünya çapında güç birliği yapan, her türlü maddi imkânları ve son teknolojik gelişmeleri elde tutan, iletişim- kitle kültür- psikolojik yönlendirme gibi konularda araştırma ve "uygulamalara"lara büyük önem veren; ülkemizde de özellikle 12 Eylül sonrası basında, edebiyat dergilerinde, kültür kurumlarında, kısaca gerçeğin dile gelebileceği çoğu ortamda karşımıza çıkan holding uzantılı "neo-- con" "star"ıcılara; cahilliğin, kirlenmişliğin, uşaklığın kısaca sanattan uzak tutulması yaşamsal önemde olan herşeyin taşıyıcısı durumundaki bu ortama; köşesine çekilerek değil, yaratıcı diyalog--gerçek dayanışma--etkin paylaşım eksenindeki çabalara katılarak karşı çıkmak isteyenlere...

Çağrımız, doğrudan siyasal bir oluşumda değil, birtakım grup, çevre ve siyasetlere karşı da değil, esas olarak burjuva sanat ve yoz kültüre karşı genel anlamda duyarlı olabilecek tüm devrimci, demokrat, ilerici, yurtsever, aydın v.b. çevreleri kapsayabilen alternatif bir sanat anlayışında buluşmak isteyenlere...

Çağrımız, "objektif koşulları iyi çözümlenmek, ufaktan büyüğe, basitten zora adımlar atmak, ısrarcı ve kararlı olmak", emeğiyle canı gönülden çabalamak mutlaka başarı getirir, diyebilenlere...

Gün, "çakalların ulumasına" inat, iletişim ve kültürel beslenmedeki aptallaştırıcı bombardımana inat, insan'a, bilime, sanata, emeğe, aydınlık geleceklere güvenmenin günüdür... Bu güveni adım adım inşa etmek, yaratıcı diyalogları, ortak noktalardan hareketle birlikte davranma geleneğini, gittikçe daha çok güç ve gönül birlikteliğini inşa etmek demektir...

Bu kuruculuk, hiçbir kişi, çevre ya da görüşün tek başına taşıyamayacağı bir yükür.

Bir halk türküsünde dile geldiği gibi:

"Çekemem bu derdi, bölek seninle..."

Sanat Cephesi Geçici Komitesi

*İsmail Hardal, Sait Oral Uyan, Ruhan Mavruk, Kemâl Kök,
Meral Kaşoturacak, Nevzat Oğuz, Hüseyin Ali Selvi*

Sanat Cephesi Girişiminin Bir Ön Adımı Olarak BİZİM ŞİİR ANTOLOJİSİ

NEDEN İÇERİDEKİ-DIŞARIDAKİ HAPİSHANEDEN BİZİM ŞİİR ANTOLOJİSİ?

Sanat-Edebiyat-Estetik, vb. gibi konuların sıkça tartışıldığı ve üretim açısından azımsanamayacak oranda zenginliğin olduğu bir coğrafyada bulunuyoruz. Roman, şiir, hikâye, müzik ve plastik sanatlar alanında emek veren binlerce insan-sanatçı var. Emek verenler arasında gelecekte adından ve etkinliklerinden söz ettirebilecek nitelikteki insanlarımızın çabalarını öne çıkarmak, onları eleştirel katkıyla desteklemek gerekiyor.

Sosyal mücadeleler tarihi ve gelenekleri arasında "tarafsız"lık adıyla burjuvaziye biat ederek politik doymuşluğun yolunu seçenler olduğu gibi, burjuva ideolojisini doğrudan karşıya alan, bağımsız sınıf tavrı sergileyen, emekten-emekçiden-emekçi halklardan yana taraf olan sanatçılar da vardır. (...)

İlerici, demokrat, devrimci, yurtsever, sosyalist ve komünist kimlikleriyle kendi alanlarında mücadele eden insanlarımızın emek ve çabalarını da uyumlu kılarak bu birikimi mümkün olan bir alana ya da "cephe"ye çekmek zorundayız. Çünkü hayat ve mücadele bu ihtiyacı hepimize hatırlatıyor.

Bireyci, benmerkezci anlayışları yenmiş, gerici düşünce hamallıklarına karşı özgürleşmiş, kolektif üretimi gündemine almış herkes (bizim cenahımızın insanı) ile grupçuluk kültürünün ilkel duvarlarını parçalayarak yaratıcı diyalogların kapısını aralamak zorundayız.

Sanatçının özgünlük ve özgürlüğünü zedeleyen anlayışları da aşmak gerekiyor. Özgünlük ve özgürlüğünü koruyan sanatçının, kolektif özgürlük etkinliği alanında yararlı olması daha gerçekçidir.

Sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel etkinlikleriyle insanın ve insanlığın sosyal kurtuluşu yolunda tavır alan birey, grup, çevre ve örgüt seçimi yapan ya da bağımsız sınıf tavrı sergileyen bütün sanatçılar bizimidir. (...)

Elinizdeki ANTOLOJİ'deki ürünler işte bu türden anlayışların bir ifadesi olarak sanatçılarımızı bir araya getirmiştir. İdeolojik, sınıfsal aidiyetleri çelişmeyen, fakat, farklı formasyonlarda durmayı tercih eden sanatçıların tamamı da bizimidir. Anılan formasyonları-

la bir ANTOLOJİ etkinliği aracılığı ile yan yana durmayı uygun bulan insanlarımızın bilinçli ve iradî çabaları anlamlıdır. İlerici ve taraflı kimlikleriyle bedel ödeyen insanlarımızın sanatsal etkinliklerinden öğrenecek çok şey olduğunu düşünüyoruz.

Stratejik amacı bir olan, fakat farklı formasyonlarda duran sanatçılarımızın bu ANTOLOJİ’de buluşarak verdiği mesaj da olumludur. (...)

ANTOLOJİ’deki sanatçılar düşünsel evrimi, fotoğrafı, biyografisi ve şiirleriyle ayrıntılı incelendiğinde yine olumlu bir tablo ortaya çıkacaktır. Sanatçıların böyle bir proje ile yan yana duruşu, deney aktarımında bulunuşu, birlikte üretimi, birbirinden öğrenmesi ve yaratılan diyalogla tartışmasını doğru bir yöneliş olarak düşünüyoruz.

Sanatçının özel yaşamı, işi, üretimi ve ideolojik seçimi bir bütünlük içindeyse, o sanatçı gelişme gösterecektir.

Bulduğumuz coğrafyanın yetiştirdiği sanatçıların önünde aşılması gereken bin bir engel bulunduğunu da biliyoruz.

Oysaki ilerici bir sanatçının ürünlerini ilerici yayın kurumları yayınlamalıdır. “Kitabım çıksın da nerede çıkarsa çıksın” anlayışı şiddetle reddedilmelidir. Kitabın içeriği-konumu ile yayın kurumunun ilkeleri-işleyişi bir uyum içinde olursa, sanatçının emeği davanın gerçek sahibi emekçi yığınlarla daha kolay buluşur. Ayrıca okur yanılmamış olur. (...)

İçerideki-Dışarıdaki Hapishane vurgusunu yaparken neleri düşündüğümüz, hangi mesajı verdiğimiz açık ve nettir. Bugün sosyalist sanatçılarla burjuva sanatçıları arasındaki ayırım çizgilerinin gittikçe silikleştiği, iç içe geçtiği bir dönemdeyiz. Aradaki bu çizgileri belirlemek ve böylelikle saflaşmayı gerçekleştirmek öncelikli görevlerimiz arasında olmalıdır. İçerideki-Dışarıdaki Hapishaneden Bizim Şiir Antoloji işte böyle bir belirlemeden dolayı “Bizim” vurgusunu yapma gereğini duymuştur. Bu saflaşmada daha derli toplu olmayı, yan yana durmayı, birbirinden öğrenmeyi ve gerici akımlara karşı birlikte güç oluşturmayı amaçlamaktadır. “Bizim” vurgusu bir ayırım noktasıdır. Bu ayırım taraflı olmayı yani gerici yoz-kozmopolit burjuva kültürene karşı durmayı önüne koymuştur.

Sorun Yayınları Kolektifi

(İçerideki-Dışarıdaki Hapishaneden BİZİM ŞİİR ANTOLOJİSİ önszünden)

SANAT CEPHESİ TARTIŞILYOR Görüşler ve Yaklaşımlar

SANATSAL KÜLTÜREL VE ESTETİK ALANDA BİRLİKTE NELER YAPILABİLİR?

Marksist Şairler Sanat-Edebiyat Cephesinin Oluşumu İçin Neler Yapmalı?

Yaşadığımız coğrafya ve zamanda sanatsal, kültürel ve estetik alanında burjuvazi hegemon konumdadır. (...)

Burjuvazi egemen sınıf olma konumu nedeniyle oldukça geniş manipülasyon ağlarına sahiptir. Bizzat doğrudan egemenlik araçlarını ve görece dolaylı egemenlik araçlarını kullanarak denetim ve yönlendirme ağlarını geliştirmektedir. Bu ağ özellikle burjuvazi ile çelişkisi olan sosyal sınıfların-etnisite ve kültürel kimliklerin nötralize edilmesi için gereken toplumsal güçler ve bu güçlerin ideo-kültürel-sanatsal kapasitelerini kuşatıp asimile etmeye yöneliktir.

Biz asimilasyonu bu açıdan ele alıp değerlendirmeye ve karşı cephenin oluşturulması için öneriler geliştirmeye çalışacağız.(...)

Burjuva ideolojisinin etkisi altında kalan bilim ve sanat anlayışı özel ve genel arasındaki birliği yadsır. Bunu yadsımakla kalmaz, özel’den tiplene yapılarak özeli marjinalleştirerek, genelin karşısına çıkarır. Bu özelden anladığı ise kendi “özel” yaşamıdır. Sanatçının özel yaşamı eğer yaşamın genelinin ilintisi içinde yeniden yaratılmıyorsa ve bu özel yaşamın tipleneştirecek, karakterize edecek bir durumu yoksa o sanatçının özel yaşamından geneli bulabilecek bir şey göremeyiz. Dolayısıyla nesnel gerçekliği-hakikati (özel ile genelin diyalektik birliğini) kavramamızda bir engel haline gelir. Özellikle günümüzde burjuva postmodern dekadans sanat anlayışının görevi özel ile genelin diyalektik birliğinin kurulmasını engellemeye çalışmaktır. (...)

Sanata Marksist bakış açısı (materyalist yansıma kuramı) ile bakan, kimliği ile bakış açısını uyumlu hale getiren Marksist sanatçı, bu bakış açısı ile önemli bir silahı kuşanmış demektir. Bu bakış açısıyla donanmış sanatçı bilim-sanat-estetik ve politikanın birbirinden ayırlamayacağını, aksine birbirini bütünleyip tamamlayacağını ve birbirini besleyeceğini rahatlıkla görebilir. (...)

Yukarıda kısaca değinilen sorunların farkında olan Marksist kimlikli şairlerin (şimdilik bir ilk adım olarak) öne çıkmaları, sorunların çözümü için gerekli duruş ve tavırları sergileyebilmeleri için kolektif bir sanatsal inisiyatifi geliştirmeleri gerekmektedir. İnisiyatifin ete kemiğe bürünmesi Marksist kimlikli şairlerin, kimliklerine uygun ve mütevazı devrimci sanatsal işleri birlikte üretmeleriyle gerçekleşecektir.

İleri bir ilk adım olarak duruşunda-kimliğinde ısrarcı ve kararlı olan Marksist şairler ilerici-demokrat-devrimci-yurtsever ve sosyalist şairleri de kapsayacak biçimde dosyalarını birlikte-kolektif olarak üretmeli ve yan yana durarak kendi dışındakilere bir mesaj vermelidir. Böylelikle yeni bir Marksist sanat-edebiyat cephesinin oluşumu için kendilerinin dışında bulunan aynı kimlikli şairlerle buluşması ve onlarla yeni nitelikler kazanarak mevzilerini güçlendirmesi gerçekleştirilebilmelidir.(...)

Şiir dosyalarını kolektif olarak üretme işi önerisi ilgili Marksist kimlikli şairlere iletilecek, alınan yanıtlara göre devrimci sanatsal iş gündeme alınacaktır.

Mart 2005

Çağrı Yapanlar:

**Muzaffer Özkolçak, Zeki Öztürk, İsmail N. Kaan, İsmail Hardal,
Nevzat Oğuz, Şükrü Güvenç, Ali Rıza Bozyel, Turgay Ulu,
Nuray Gök Aksamaz, Kemâl Kök, Ercüment Mete, Çağdaş Söbeli.**

NEDEN YENİ BİR SOSYALİST SANAT/ EDEBİYAT CEPHESİNE İHTİYACIMIZ VAR?

Sanatın şimdiki görünen durumuyla sınıflar mücadelesinin geldiği nokta bir bütündür. Doğallıkla her dönem kendi sanatsal atmosferini/beğenilerini de beraberinde getirir. Günümüzün yoz-kozmopolit burjuva kültürü, tekdüze insan modeliyle tüketim tutsağına dönüştürülen bireylerin beğenilerini belirlemektedir. Beğeniler çok geniş çaplı manüplasyonla üretilmektedir. Burjuvazinin ideolojik-sanatsal hegemonyasının çeperinin bu denli büyük olması ise işçi sınıfının yaşadığı son dönem yenilgileriyle paraleldir. İşçi sınıfının ve emekçi halk hareketlerinin emperyalizm karşısında yaşadığı yenilgi, burjuva edebiyatının hegemonya alanlarını muazzam ölçülerde genişletmiştir. Burjuva demokrasisi, tarihsel misyonunu tamamlayıp tarihin önünü tıkayıcı bir despotizme kapı açarken kendi despotizmini güçlendirecek sanatsal üretimini de gerçekleştirmektedir.

Teknolojik gelişmelerle vitrinini yenileyen sistem, eskisinden daha fazla alana ideolojik etki yapmaktadır. Bu etkiyle üretilen kapitalist pazara yönelik mistik, bireyci, popüler sanat, kitlelerin meta endeksli afyonudur. Bugünün burjuva sanatçıları da bireyci, tamamen içgüdüleriyle hareket eden, toplumsal rol ve sorumluluklarının dışında soyut-sanal konular ve insanlar çizmektedirler eserlerinde. Bu sanat anlayışlarında yansıyan ve yaşananlar eşyanın doğasına uygundur, ancak bu durum kendini ideolojik/örgütsel/sanatsal anlamda yeniden üretemeyen Sol'u her geçen gün daha da esir almaktadır. Böylelikle kapitalist piyasa koşullarını referans alan, "sınıflar mücadelesi üstünde" salt "aydın" konumuyla "tarafsızlık" saf-satasıyla yazmak isteyen sözümona "sosyalist" birçok sanatçı türemiştir. Bu türden sanatçılar, Marksist kavramlarla, burjuva gericiliğini yani bireyci çöküş edebiyatını, Sol'un içine sokmaktadır.

Mitolojinin gerici yorumunu, bilinemezci görüşleri, gerçekleri çarpıtan imge üstü imgeleri ve bireysel bunalımı bulamaç yapmak, Sol cemahtaki ilerici atılımlarla âdeta özdeşleştirmeye başlanmıştır.

İnsanı salt ruhsal tepkimelere dönüştüren popüler Amerikan filmlerinin gerçekdışılığı romana, şiire vb.lerine fazlasıyla sinmiş durumdadır. Bu eserlerde "güzel" olan gerçeğe aykırılıktır, düşselliktir, fantezidir, mitolojik mistisizmdir. İnsanın kendine, doğaya, bedeni-

ne, topluma, sosyal ilişkilerine yabancılaşmışlığıdır. Milyarlarca insan, bir avuç emperyalist tiran tarafından düşsel-metafizik bir kültürel ortama kitle iletişim araçlarının manivelasıyla zorlanmaktadır. Medyanın ürettiği sanal dünya ile yaşanan dünya arasında kanla-ölümle-şiddetle yükselen ve adına “demokrasi” denilen sahte bir duvar vardır. Bu duvar milyarlarca ücretli kölenin beynini iğdiş etmek için “sanat” afyonu ile renkli ve cezbedici hale getirilmektedir. Böylece emekçiler üzerinde bu sanat anlayışının sanatın yarattığı narkoz ile meta fetişizmi yükseltmekte, kapitalist piyasanın nefes borusu açılmaktadır.

Küresel kapitalizmin bir parçası olan Türkiye kapitalizmi, yoz ve kozmopolit burjuva kültür çürümüşlüğüne girdabında can çekişmektedir. Can çekişin uzamasına en çok katkı sunan “sol” söylemli ve daha çok kapitalist batıdan gelen yoz ve kozmopolit kültürden beslenen kalpazan sanatçı müsveddeleridir. Düşsel dünyalar içinde gerçekliğin üstünü örten ve bunun anlaşılmasını “sol” söylemlerle gizleyen suçlular, “barış”, “demokrasi” sanatçı tarafsızlığı, “hayırseverlik”, “romantizm”, “sanatçı özgürlüğü” “hümanizm”, “cinsel özgürlük” gibi kavramlarla emekçi halkalara darağaçları kurmaktadır.

Ancak bu darağaçlarının yağlı urganları Sol’un sanat alanında ideolojik müdahaleyi zamanında yapmaması/yapamaması ile her geçen gün çoğalmaktadır. Bugün, ne hazin burjuva sanatçılar ile sosyalist sanatçılar arasındaki fark flulaşmış durumdadır. Aynı sisli mekânlarda, AB ve “sivil toplum” destekli ortamlarda, aynı banka sermayesi denetimindeki yayınevlerinde, aynı kirli ekranlarda görülmektedir. Ayrıca, Sol için bu durum sanatsal alanda ideolojik mücadele şöyle dursun daha fazla kafa karışıklığını artırmaktadır. (...)

Bu türden geniş çaplı bir proje, ideolojik-siyasal-sanatsal alandaki etkinlikler mücadeleye içinde merkezileşmesini hedef alan bütünsellikle ve uzun menzilli güçlü bir Sosyalist Sanat/Edebiyat Cephesinin yaratılmasıyla mümkündür. Çünkü sınıflar mücadelesinde egemenlere karşı başarı bütün cephelerde kolektif, güçlü ve donanımlı kadroları ve kurumları gerektirir. (...)

Artık reel sosyalist uygulamalar ve onların sanat edebiyat politikaları geride kaldı. Sosyalist gerçekçiliği biçimselliğe indirgeyen uygulamalar yenildi. Kemalist resmî ideolojinin birçok bulaşıklığını içinde taşıyan geçmiş dönem Türkiye Sosyalist sanatçıların eserle-

rini taklit etmek de kimseye bir şey kazandırmıyor. Bugün “yeniden üretimin gerçekleştirilme zamanıdır. Ancak eskinin aldedilmiş bir durumda, yeninin içinde kendisini barındırması ve onu daha üst düzeyde yeniden üretmesi şartıyla. Sanatta da süreklilik ve diyalektik kopuş zorunludur. Ödevimiz bu kopuşu gerçekleştirecek kolektif bilinci, akli ve eylemi bir Sosyalist Sanat/Edebiyat Cephesi şeklinde mevzi mevzi gerçekleştirmektir. Geçmiş ve bugünü iyi anlamak, öğrenmek ve onu aşmaktır.

“İçerideki Dışarıdaki Hapishaneden Bizim Şiir Antolojisi” çağrısı yaratılacak cephenin bir mevzisi olmayı önüne koymuştur. Stratejik amaçları bir fakat farklı formasyonlarıyla temel ilkeler yörüngesinde bir arada olmayı, deney aktarımında bulunarak birbirimizden öğrenmeyi, farklılıkları idealize ve dramatize etmeden sentezleyerek bu zenginliğimizde yeninin üretimini gerçekleştirmeyi hedefleyen bir mevzi. (...)

Kemâl Kök, Eylül 2005

NIÇİN YOZ KÜLTÜRÜ DAYATIYORLAR?

Sanat ürünleri toplumsal ilişkilerden doğar. Her toplum ideolojik ayrışmalara sahnedir. İdeolojik çatışmalar yanı başından akıp giden yaşamın içinden sanatın hammaddesini alabilecek birikim, sezgi ve cesarete sahip-sanatçı için büyük bir rehberdir. Yapıtın oluşmasında ikinci aşama sanatçı bireyin bu hammaddeyi soyutunda karmaşık mekanizmalarla işlemesi, yani yaşamın gerçekliğini sanatsal gerçekliğe dönüştürmek için emek harcama aşamasıdır. Hiçbir gerçek bu anlayış aralığından geçmeden sanatsal gerçeğe dönüşemez. Üçüncü evrede somuttan alınıp, soyutta biçimlenip yine somuta dökülen yaratıcı sürecin sonuç ürünü olan "sanatsal ürün"ün insana ulaştırılma aşamasıdır.

Günümüzde en zor aşama bu sonuncusudur. Bizler ait olduğumuz sınıfın, bilincimize yansıttığımız ideolojinin sanatımız üzerindeki etkisini belirgin bir şekilde ortaya koyarken, hâkim sınıf da kendi caydırıcı ve yozlaştırıcı sanat (!) anlayışında diretmekte, soluğumuzun kitlelere ulaşmasını engellemek için yeni tarz ve araçlar geliştirmektedir.

Üretim güçlerini ellerinde bulunduranlar düşünceyi yönlendiren kitle iletişim araçlarını da ellerinde tutarlar. Medyanın üzerimizdeki baskısı insanı bilinç ve duyunch yönünden zenginleştiren sanat ürünlerinin yok sayılması bu gerçekliğin sonuçlarından biridir. Emperyalizm kendi değer yargılarını ve kültürünü dayatmakta, sanatı, dolayısıyla yaşamı içeriksizleştirmek için alternatif olarak gördüğü üretim biçimleriyle insanın belleğini, duygularını yok etmeye, onu sürüleştirmeye çabalamaktadır.

Somut örneklerle bu savı açıklamak istiyorum. Bir şarkı klibi düşünün: Genç kız yoldan çevirdiği lüks arabaya biner. Şarkı sözleri beyin yıkamak için çok iyi seçilmiştir : "Ben yoldan gönüllü çıktım, memnunum buna ben..." Rahat yaşam için bedenini pazarlamak "özgürlük" olarak sunulmaktadır gençlere.(...)

Dizilerde sempatik ama çoğunlukla beyni boşaltılmış kahramanları, memur aylığı ile döşenmiş lüks evleri görüyoruz. Rahat koltuklar, gündelik sohbetler insanı eğlence dünyasına çekmek, sınıfsal mücadeleden uzak tutmak için özellikle planlanmıştır.

Daha "entelektüel" beyinler için hazırlanmış başka tuzaklardan da söz edelim : "Sanat için sanat" mantığı da insanımıza dayatılan savrulma yollarından biridir. Çünkü bu mantığın içinde kapitalizmin "üretim için üretim" mantığı gizlidir.

"Kurtlar Vadisi" gibi çete dizileri, mafya ve ağa dizileri, emperyalizmin beyin yıkama konusundaki yaptırımlarına açık örneklerdir.

"Yoz kültür" dayatmasının sezildiği başka alanlar ise uyuşturucu ve fuhuşun bilinçli bir şekilde yaygınlaştırıldığı varoşlar, sanat ve sevgi dünyamızı altüst etmeye çalışan "bar" ortamları, bürokrasinin tuzaklarında yitirilen zaman, doğru ve haklı düşünsel ürünler üzerinde uygulanan sansür verilebilecek başlıca örnekler arasındadır.

ABD'de McCarthy döneminde ilerici muhalif sanatçıları acımasız bir kıyım uğratan, Şili'de onları helikopterden okyanusa atan, Victor Jara'yı bilekleri kesik işkence ederek stadyumda öldüren aynı emperyalist sindirme mantığıdır.

Şimdi bize düşen "yoz kültür"e karşı bir cephe oluşturup, satın alınmaya karşı bilinçli ve aktif bir direniş geliştirmektir.

Şunu unutmayalım ki, yaşadığımız her acı bizden sonra geleceklere sevinç getirecektir.

Tarihi direnenler yazar hep!

Ruhan Mavruk, Kasım 2005

KÜLTÜR/SANAT CEPHESİNİN GENEL BAŞLIKLARI NELER OLMALI?

Günümüzdeki Egemen-Yoz "Popüler Kültür" Cephesine Karşı Oluşturulacak Bir Kültür/Sanat Cephesinin Genel Başlıkları Neler Olmalı?

1-Sanat cephesi, öncelikle, egemenlerce dayatılan popülist/popüler kültür/sanata içtenlikle, tutarlılıkla karşı çıkan sol görüşlü tüm muhalif sanatçıların dayanışma, diyalog, üretim ve paylaşım ihtiyacını karşılayacak bir ZEMİN olmalıdır. Bu dayanışmanın, ilkeselliğin üretim ve paylaşımın, yaratıcı diyalogların GELENEK halini alması hedeflenmelidir. (...)

2- Yukarıda sözünü ettiğim "ilkelilikler" sözünü biraz daha açmak gerekir. Bu ilkelilik sanat-edebiyatta izlenen çerçeve, tutum ve inanışları kapsamaktadır. Bir yanıyla sanatsal bir yanıyla felsefi sayılır, öncelikle, sanat cephesi, sanatın bireysellik-toplumsallık diyalektiğinden, tarihsellik ve sınıfsallıktan ayrı düşünülemeyeceğini ilke olarak kabul eder.

Kitlelere yukarıdan aşağıya doğru dayatılan yoz, gerici, mistik, bireyci, bilinemezci, vb. tüm çürük kültürel afyonlara; bu ürün "sol" etiketli de olsa bilinçle ve ısrarla karşı çıkar. (...)

Ancak bu yıkıcılık, oluşma evresindeki yeni kültürün, başta burjuva çağının kazandırdığı kültürel değerler olmak üzere, insanlığın binlerce yıldır biriktire geldiği bütün kültürel-sanatsal değerlerin üzerinde, onların 'akla uygun gelişimi' olacağını bir an için bile olsa unutmamalıdır. Yıkıcılık ve yapıcılık kol kola yürümelidir. Demek ki sanat cephesi, oldukça geniş ufuklu, seçici, ama ilkesel konularda tavizsiz olmalıdır...

3- İkinci adımda sözü edilen seçicilik yetkesinin hakkıyla yerine getirilebilmesi, sanat cephesi sanatçılarının devrimci bir "rönesans" yaşamasını gerekli kılmakta, insanlığın geçmiş kültürel değerlerini (bu arada Anadolu'nun da) özümlemeye dönük araştırmalar, etkinlikler, yayınlar yapma ve tanıtmaya sorumluğunu, kısa vadede olmasa da sanat cephesine yüklemektedir. Bu konu, cephe sanatının niteliği sorunuyla da ilgilidir. (...)

4- Çocuk edebiyatı ve tiyatrosu, burjuva/küçükburjuva kültürlerle rin kuşatmasında unutulmuş gibidir. Oysa sanat cephesinin çocuk edebiyatı ile ilgili üretilmeye özel bir ilgi göstermesi gerekmektedir.

5- "Edebiyatın mekanik bir ayarlamaya ya da ayrı düzen içine konmaya, çoğunluğun azınlık üzerine baskı yaratmasına açık olmadığı su götürmez bir gerçektir. Bu alanda kişisel girişkenliğin, bireysel eğilimlere, düşünce ve hayâl gücüne, biçim ve içeriğe kesinlikle daha geniş yer verilmesi gerektiği kuşku götürmez. Bunların hiçbirisi yadsınamaz; ama bütün bunlar Proletarya Partisi davasının edebî cephesinin öbür cepheleriyle mekanik biçimde tutulamayacağına gösterir yalnızca." (Lenin, 1905, Parti Örgütü ve Parti Edebiyatı). Lenin'in çok tartışılmış bu makalesinin, içinde bulunduğumuz koşullarda, altı çizilmesi gereken satırları bunlardır diye düşünüyorum. Sanat cephesi, sanatın oldukça özgül ve kısmen özerk bir alan olduğunu göz önünde tutarken, onun ideolojik üstyapının bir elemanı olarak tarihsellik ve sınıfsallıkla bağlantısını özenli bir tutumla korumalıdır. Diğer yandan, ileride, ülkeyi kucaklayacak bir parti yapılanmasının, bir de parti basını ve parti edebiyatı üretmesi doğaldır. Lenin'in makalesi, esas olarak partinin fonksiyonlarından birinin anlatımıdır. Edebiyat politikası, devrim öncesi dönemde sosyalist inşa döneminde ve sınıfsız topluma geçiş aşamasında en azından üç ayrı evreden geçecektir kanımca...

6- Gelişiminin belirli bir aşamasında, ürünlerin sağlıklı, nesnel, yapıcı bir eleştiriden yansımaları sağlayacak, çeşitli konularda cephenin birikimini ve yön bulmasını kolaylaştıracak bilim-sanat kuralları oluşturulması hedeflenmelidir. Bu konuda bir gazete ya da başlangıçta bülten yayınlanabilir...

7- Sanat cephesi, etkinliğini hangi maddî olanaklarla yapabilir? Bileşenlerinin çoğunlukla ezilen-sömürülen katmanlardan oluşacağı göz önüne alındığında hangi maddî olanaklarla kitaplar basılacak, araştırmalara kolektif çalışmalar girilecek, etkinlikler düzenlenecektir? (...) İlk elde belirli bir "aidat sistemi akla gelse de asıl olarak ortaya konan sanatsal emeğin sağlayacağı "artı-değerin" topluluk yararına kullanılması amaçlanmalı...

Peki, sağlı "sol"lu binbir kuşatma altında, bizim koşullarımızı yaşayan bir ülkede sanatsal emek, bir artı-değer sağlayabilir mi?

Kuşkusuz ki bu; sanat cephesi bileşenlerinin, öz-ürünlerine ne kadar sahip çıkıp tekeli yayın kuşatmasını ne ölçüde yırtacağına bağlıdır. Bu ise asla imkânsız değil, olanaklıdır. Devrimci, nitelikli ve organize bir sanat ürününü hiçbir karşı güç engelleyemez.

8- "Politik bakımdan doğru olanın, insan açısından örnek olana dönüşebilmesi için sanatın varlığı zorunludur."

Hüseyin Ali Selvi, Mart 2006

POPÜLİST VE YOZ "KÜLTÜR"E KARŞI SANAT

Toplumun Kendini Bulma Eylemi Olarak Sanat, Rolünü Oynayabiliyor mu?

Bu Konuda Yaşanan Sorunlarımız...

Türkiye tarihine baktığımızda, ilerici-özgürlükçü sanat adına önemli bir kavga verilmiştir, verilmektedir. Sanat ve edebiyatın gelişimi çok eskiye dayanmasa da azımsanamayacak ürünler yaratılmıştır. (...)

Bu konuda 20. yüzyıl edebiyatta, müzikte, resimde, egemen zihniyetin etkilerini tam kıramazsa da belli bir birikim yaratmış, ancak bir bütünden baktığımızda, tabandan beslenen tabana yayılan, işçi ve emekçilerin kültürel, sanatsal, politik eğitimlerine katkı getiren, toplumsal dinamikleri canlandıran bir gelişme düzeyinden söz etmek zordur. (...)

Bu genel özetten yola çıkarak, ilerici sanatın neden beklenen ihtiyaca cevap veremediğine ve bu konudaki genel sorun ve tespitlere değinmek istersek, öne çıkan noktaları şöyle sıralayabiliriz:

- Sanatçı ve onun ürünleri toplumsal ilişkilerde mutlaka taraflı olmak zorundadır.

- Birçok sanatçı ideolojik yalpalanmaları nedeniyle elitize olmaktan kurtulamamıştır. Sanatçı, sanat yapmak adına toplumdaki kendini soyutlamış, ya da toplumla buluşma adına varolanı betimlemekle yetinmiştir.

- Tarihten, toplumdaki yeterince beslenmemiş, insanın yarattığı değerleri özümsemek, güncelde yeniden anlamlandırmak yerine anlaşılmasız tekrarlara saplanmıştır. Mitolojinin ele alınışı buna örnektir. Mitoloji iyimser ve dinamik bir yorumla incelenmemiş; idealizme, bilinemezliğe yeterince karşı çıkılmamıştır. Sonuç olarak yüzeysellikten kurtulamamıştır.

- Sanatın felsefesi üzerine de yeterince kafa yorulduğunu söylemek zordur. Bu konuda yazılmış eserlerin azlığı önemli bir göstergedir. Aynı zamanda bu eserlerin niteliği tartışma konusudur. Biz daha çok olay, olgu, süreç ve verilere doğal yeteneklerimizle bakmıyoruz; el yordamıyla yürümüşüzdür. Bakış açısında formel mantıkla düşünmeye, kaba redçi ya da slogancı ürünlere yönelinmiştir.

- Sanatçıya bilimsel, metodolojik eleştirel katkı yapılmamıştır. Yapmaya yönelenlerin çabaları sınırlı kalmış ya da kuşatılmıştır.

- Donanımlı sanatçı -genelde ve özellikle- ülkemiz koşulları söz konusu olduğunda önemli bedelleri göğüslemek zorundadır. Bu konuda da iyi bir sınav verdiğimiz söylenemez.

- Son dönemlerde tarihten, halk kültürü ve geleneklerden beslenme konusunda bir eğilim gelişmiştir. Bu alanda da popülizme kaymalar olmuş, bilimselliğin ve yaratıcılığın çıtası yükseltilememiştir. Ancak günümüzün çelişme ve çatışmaları daha karmaşıktır. Yeni şeyler üretmek zorundayız.(...).

- Toplum olarak ağırlaşan hayat koşulları, geçim sıkıntısı, manevi motivasyonu daha geri plâna atmıştır. Tv, tek eğlence, dinlenme ve moral aracı olarak görülmektedir. Bu araç, sistemin kendini yeniden üretmesinde çok önemli ve uyutucu bir işleve sahiptir. Ve ilerici-özgürlükçü sanat adına çabalar bu kuşatmayı kırıp aşamaktadır. (...)

- Sanat adına üretilenlere baktığımızda, tabuları yıkmakta zorlandığımız açıktır. Devlet, resmî tarih, şiddet ve daha birçok konu böyledir. Meselâ, çokça adını duyduğumuz "Mustafa Suphi Destanı" katliamı yaratan ideolojik-sınıfsal zihniyete dokunmamıştır.

- Resmî ideolojilere kapılarak kolaycılığa kaçış -ve doğallıkla-tembellik, ezbercilik gibi eğilim sorunlarımız da vardır. Sadece yeteneğe, özümüzdeki cevhere fazlaca güveniyoruz. Bilimsel düşünce yöntemiyle çalışkanlık unutulur. Böylece çoğu kere sistemin yönlendirmesine girildiği fark bile edilmez. Burada söylediklerimizi elbette kendimizi katarak da söylüyoruz.

Bilimsel düşünme, yaratma özgünlüğünün ve özgürlüğünün olmayışı, dar grup anlayışlarının biçimciliği, sanata teknik ve basit bir "zanaat" gözüyle bakmayı da getirmiş, böylelikle küçük esnaf kafalı "zanaatçı" tipoloji-sinde sanatçılar üretilmiştir. Bizlere düşen, insanlığın bütün birikimlerini eleştirel gözle sahiplenerek her türden biçimciliği, idealist savruluşu ve resmî ideoloji kapanını yıkarak yeniyi üretmektir. Üreteceğiz de...

Meral Kaşoturacak , Mart 2006

BİZİM KÜLTÜR/SANAT CEPHESİ YAKICI BİR İHTİYAÇ HALİNE GELMİŞTİR

Bizim Kültür/Sanat Cephesinin oluşturulması için neler yapılabilir? Pratik olarak bu örgütlenme nasıl gerçekleştirilebilir?

Çağımızın egemen düşüncesi, egemen sınıfın düşüncesidir... Egemen kültür, egemen sınıfın kültürüdür.

İnsanı insanlığından çıkararak ve başka bir varlığa dönüştüren kapitalizmin bu yarattığı sonucu yoz kültür, kozmopolit kültür, tüketim kültürü, ölüm kültürü, çöküş kültürü... gibi çeşitli kavramlarla açıklamaya çalışıyoruz.

Burjuvazinin toplumun geneline de yaygınlaştırdığı bu kültürden kopuş gerçekleştirilmeden burjuva kültürün alternatifini ortaya koyup geliştirmek mümkün değildir.

Kültürel/sanatsal kopuş: Kültürel sanatsal kopuş, burjuvaziden ve küçükburjuvaziden ideolojik, sanatsal, felsefi, kültürel olarak kopuşu da içerir. Burjuvazinin siyasal kültürü, sanatsal kültürü, felsefi kültürü neyin/nelerin üzerinden şekillenmektedir? Felsefi idealizmin üzerinden ve felsefi idealizmin günümüzde aldığı biçimler üzerinden şekillenmektedir. (...)

Sanatta ise felsefi (nesnel-öznel) idealizm şöyle yansımaktadır: Tarihten ve tarihsellikten, toplumdan ve toplumun aslı sorunlarından kopuk; toplumsal sorunlardan izole edilmiş, bireysele-özel olana dayalı, mitolojinin zamanından ve mekânından kopuk illüzyonlara ve aksiyonlara dayalı yoğun şiddet içeren efektlerin sanat olarak pompalanması. Bu yansımaların en steril olanları "Yüzükle-rin Efendisi" tarzında estetize edilerek üretilenleridir.

Alternatif kültür/sanat: Burjuvazinin egemen sanat kültürüne karşı alternatif-sosyalist kültür niçin oluşturulamıyor? Mevcut sol kültür bir alternatif niçin geliştiremiyor?

Sol grup kültürlerinin sanatsal politikaları, modern devrimci proletaryanın alternatif kültürünü oluşturmanın çok çok uzağındadır.

Kaçış Sanatı: Yaşadığımız coğrafyada sosyalist hareket, işçi sınıfı hareketi 12 Eylül yenilgisinin muhasebesini yapamamıştır. Ciddi bir muhasebenin yapılamayışı geçmiş dönemde yapılan hata-

ların ve yanlışların üzerini kapatmıştır. "Biz niçin yenildik?" sorusuna da cevap verilememiştir. İşçi sınıfı hareketi ile sosyalist hareketin ağır yenilgisi, sanat alanını da etkilemiştir.

Güven bunalımının olduğu bir ortamda sanatçılar da kendilerini geriye çekmişlerdir. Sanatçılar sadece fizikî olarak geriye çekilmekle kalmamışlar, burjuvazinin uzattığı "havuç politikasına" sarılmışlardır. Sanatçıların büyük çoğunluğu "havuç politikası" sayesinde sisteme entegre olmuşlar ve sistemin sanatçılarına dönüşmüşlerdir. Son 30 yıla kısaca bir göz atıldığında ve bir çetele tutulduğunda sosyalist hareketten azımsanmayacak sayıda bir çok sanatçının koparak burjuvazinin saflarına geçtiğini rahatlıkla görebiliriz. Tekelci medyanın, tekelci sermayenin sanat kurumlarının, kültürel kurumlarının kadrolarına şöyle bir bakın tasfiyeciliğin tahribatlarının hangi boyutlara vardığını görmekte zorlanmayız. Kaçışın estetize edilmesi "kaçış sanatını" da doğurmuştur. "Kaçış sanatı"nın temel özelliklerinden en önemli noktaları şunlardır: Geçmişe küfür, sosyalist hareketi küçümseme, devrimci örgütlenmeye saldırı, bireyi toplumsalılığından izole ederek, bireyin özgürlüğü adı altında bencilliğin biseksüelleğin abartılması, dayanışmanın, kolektif değerlerin, paylaşmanın karikatürize edilerek aşağılanması...

Arınma aşaması: Sosyalist sanatçı kimliğinde ısrarcı olanlar kapitalist yayın tekellerinden ve devletin yayın kurumlarından bağımsız olmasına titizlikle dikkat etmelidir. Bu kurumların havuç politikalarına kanmamalı, ödül kurumlarını karşısına almalı, imza günlerine karşı çıkmalı, panellerine, toplantılarına, seminerlerine, kokteyllerine... kan verilmemelidir.

Tarihsel mirasın ve günümüz birikimlerinin uzantısında, devrimci ve sosyalist gerçekçi sanatın temel ilkeleri ışığında (Gerisine düşülmemesi gereken devrimci-sosyalist gerçekçi sanatın temel ilkeleri:

a-Sanatın sınıf karakteri, olaylara, olgulara, sanata bir sınıfın penceresinden bakış...

b-Sanatta taraflılık, insanlığın sosyal kurtuluş davasına taraf ve bağlılık...

c-Örgütlü, partili sanat...), ilkelerin gerisine düşmeden, ilkelerin geliştirilip güçlü kılınması mücadelesinin bir bileşeni olup, katkılar sunularak, sanatçının "ne dediği" ile "ne yaptığı" arasındaki uyuma bakılarak arınma sürecini işletmek gereklidir. Arınma süreci "Bizim

sanatçımız", "Onların sanatçısı" belirginleşmesine katkıda bulunmalıdır. Her arınma, ayrışma, yeniden saflaşma ve bütünleşme süreçlerini koşullar. (...)

Karşılıklı tanıma, anlama, kaynaşma aşaması: Bu güne kadar yaşanan deneylerin ışığında karşılıklı deney aktarımında bulunulmalı, karşılıklı tanıma süreci işletilmeli, birlikte ne türden işler yapılacağına planları yapılmalı, proje kolektif olarak belirlenmelidir. Kurumsallaşmaya hazırlık süreci yaşanarak yol alınmalıdır. (...)

Kolektif kurumsallaşma, örgütlenme aşaması: Hazırlık süreci de aynı zamanda arınma sürecinin devamıdır. Hazırlık sürecinde birlikte yürümeye karar veren kadroların kurumsallaşma kadrolarını, formunu, içeriğini, ilkelerini, finansmanını birlikte belirleyerek sanata müdahale sürecine girme aşaması olarak projelendirebiliriz.

Bizim Kültür/Sanat Cephesi'nin oluşturulması için yapılan bu öneri, burjuvazinin yoz ve kozmopolit kültür ve sanatına karşı mücadele eden bireysel, grupsal duruş ve müdahalelerden, merkezi ve kolektif duruş ve müdahalelere geçme amacını taşımaktadır.

Yakında Sorun Yayınları'nda yayınlanacak olan, *İçerideki Dışarıdaki Hapishaneden Bizim Şiir Antolojisi* çalışması, burjuvazinin yoz ve kozmopolit kültür kuşatmasına karşı cephesel bir duruşun basit bir iş temrini örneğini teşkil etmektedir.

İsmail Hardal, Mart 2006

ZAMANIN TANIMLANMASI 'BİZİM ŞİİR ANTOLOJİSİ' VE 'SANAT CEPHESİ' ÜZERİNE

"Baharın kurak olacağını söylemeyin./ İşte çan çalıyor/ İlkbahar sellerin işaretini./ Barajdan haber var./ 'Su gelecek yeni kanaldan!'"

Li Ying

Antolojinin basımını ilk bakışta küçük bir adım olarak görenler çıkabilir... Yaşadığımız coğrafyanın kültür emperyalizminin kısılcığında olduğunu hatırla tutmayarak bu kitabı ve bu birlikteliği küçümseyenler çıkabilir... Böyle bir projeyi rant kapısı olarak görüp ilkesiz, düzeysiz gerçekleştirmeye çalışanlar çıkabilir -ki, çıktı da-... Dar grupçu mantık açısıyla yaklaşır; "az olsun ama benim olsun" anlayışında olanlar çıkabilir... Yayınevi sağdan olduğu gibi soldan da değişik "sol" argümanlarla saldırıya tabi tutulabilir... vs... vs...

Böylesine, izlerin birbirine karıştığı bir ortamda böyle bir birlikteliğe farklı anlayışlarla ve farklı beklentilerle girdik. Fakat bu anlayış ve beklentilerin hiçbirinde -inanıyorum ki- maddî beklenti bulunmuyordu/bulunmuyor da!. Sorun Yayınları Kolektifi, Antoloji çağırısı yapana dek böyle bir birlikteliği de düşünmüyorduk -daha doğrusu düşünmüş olsak da pratiğe yansıyan somut bir adım oluşmamıştı-. Proleter-devrimci Sanat Cephesi, cılız-ölgün mecrasında akıp duruyordu/duruyor da! Böyle bir fırsatı doğru ve akılcı değerlendirmek durumundayız. Devrimci durumun tüm nesnel koşulları ortadayken devrimci hareketlenmenin taban yapmaması affedilir bir yaklaşım değildir. Tabanda seyreden hareketlenmenin de proleter-devrimci sanat cephesine yansıması küçük daireler içinde debelenip durmaktadır ve bu da affedilir bir şey değildir. Şimdi somut yaklaşımlarla etrafımızdaki duvarları yıkmak durumundayız. Popülist-tüketici ve okur kitlesini rant kapısı olarak gören "devrimci sanatçı" kişilikleri kolektif üretimimiz içerisinde çok rahat yalnızlaştırabiliriz. (...)

Sanatçının ürettiği eser, içerisinde estetik kaygıyı da barındıran iletişim aracıdır. Ve mutlaka o aracı kullananın sınıfsal-politik duruşunu ifade eder. Doğallığıyla; politikayla da doğrudan bağı vardır. Ancak bu bağı ayınlamamamız gerekir. Nasıl ki; "sanat yaşamın izdüşümü" ise, o izdüşümünü esere aktarıırken de politikanın öncülüğünden yararlanır proleter-devrimci sanatçı. Buradan hareketle

ortaya çıkan ürünü nitelendirirken (iyi-kötü, güzel-çirkin, vs.) politik duruşu aktif rol oynar. İnsanın yaşam içerisindeki tüm eylemleri bir politikanın ürünüyse, o eylemleri aktarmada kullanılan araçlara da politika yön vermelidir.

Burjuvazi bu yönü koparmak ister. İdealizmi, bilinemezçiliği kullanarak sanata mistik bir hava vermeye çalışır. Kişisel yeteneğe, ortaya çıkan esere tanrısal öğeler yakıştırır. Sınıflar üstüymüş gibi bir kanı yaratarak "elitleştirilmeye" ve sömürü aracı olarak kullanmaya yönelir. Böylelikle proletaryanın elinden bir silahını daha koparmayı umar. (...)

Ancak burada biraz durup kendi gerçekliğimize bakmamız lâzım. Sanatın hemen her dalı 'kitlesele eylem aracıdır'. Proleterdevrimci sanatçı öz (içerik) - biçim (estetik) - hedef kitle formülasyonu ile eserini ürettiği takdirde politik silahını layıkıyla kullanmış olur. Durum böyleyken mevcut eserlerimizin azımsanmayacak miktarı ya halkın diliyle konuşmıyor ya da halkın geri duygularını okşayarak kitle kuyrukçuluğuna dönüşüyor.

Yaşadığımız coğrafyanın dikte ettirilen arabesk kültürünü çoğul yalnızlıkla değil (örneğin; özgün müzik adı altında ölümlerimiz kutlanmakta, önderler ve devrimciler insanüstü misyonla donatılmakta... yazın dilimizde dini söylem olan şehitlik litaretürü kullanılmakta... bilimsel kuşkuculukla öğrenmeden çok dogmatik, eleştirmeyen/eleştirtmeyen inanç adres gösterilmekte...vs.), şimdilik tek başına ama oldukça kalabalık yürümesini nesnel gerçekliğimizle bütünleştirmemiz gerekmektedir.

Antoloji bu anlamda kaygıların ortadan kalkması ve sözün eyleme dönüşmesi için bir başlangıç noktası olacaktır. Sessiz çoğunluğumuzun içerisinde Anadolu felsefesini o kadar yalın ve o kadar dinamik kullananlar varken akıp yatağını bulmalarını sağlamak kendisine proleter-devrimci sanatçısıym diyen herkesin işidir. Antoloji işte böyle bir misyonu yüklenerek, içerideki ve dışarıdaki tutsaklık koşullarında ortaya çıkan üretimleri hedef kitleyle buluşturmayı, ayrıca, devrimci aktivitelere "Bizim" diyerek anlamlı bir kayıt düşürmeyi başardı.

(...)12 Eylül Askerî Faşist Cuntasının kan kokan yıllarında içinde bulunduğumuz "psişik-örgütsel-depresyonu" müzik diliyle en iyi anlatan Ahmet Kaya idi. Oysa ki bu coğrafya yakın tarihimizde Ruhi Su, Mahsuni Şerif (En güzel eserlerini 80 AFC öncesi yarattığı unutul-

mamalıdır), Rahmi Saltuk, Sadık Gürbüz, Emekçi, ..vd. gibi sanatçıları çıkarıyordu. Kapsamlı ve genel saldırıya hazırlıklı olmayan TDH. (...) tüm alanlardan -kısa süreli de olsa- zorunlu olarak çekiliverdi. Bu işi rant kapısı olarak görenler ve sistemin koltuk değnekçiliğini yapanlar boşluğu doldurmaya çalıştılar. Emperyalizmin ekonomik ve askeri terörünün yanı sıra kültür terörü de yakıcı-yokedici etkisini gösteriyordu. Böylesine bir cendereden çıkmaya çalışan TDH hâlâ kültür-sanat cephesinin önemini tam olarak kavramış değil. Bu yüzden Antoloji ve Sanat Cephesini yeni bir soluk olarak ele alıp, proleterdevrimci sanatçı duyarlılığı ve sorumluluğu bağlamında üretimin içerisinde yer alarak geliştirebiliriz. Bunun yanı sıra Sanat Cephesi'ni sorumluluğu artırılmış kooperatif boyutuna çıkartabiliriz. Bunun teknik altyapısı konusuna daha sonra değinebiliriz. Ama Sanat Cephesi hangi sanatsal birlik yelpazesinde oluşursa oluşsun -ilkesel aykırılık oluşmadığı sürece- gücümüz yettiğinde bu birliğin harcı olmalıyız.

İçinde bulunduğumuz an; tanımlanması gereken andır. Bu tanımlamayı yaptıktan sonra, bize giydirilmeye çalışılan yabancılaşma gömleğinden sıyrılmalıyız.

Yaşamın içinde kaybolmaktansa, yaşama yön vermeye çalışmalıyız. Çalışmalıyız ki; yabancılaşmanın yarattığı tahribatı ortadan kaldıralım. Çalışmalıyız ki; sessiz çoğunluk olmaktan kurtulalım... Çalışmalıyız ki; yılların yarattığı açığı kapatabilelim...Kafa ve kol emeğini yaratacak gücümüz var ve bunu gerçekleştirecek iradeye sahibiz...Kolektif emekle bunu gerçekleştireceğiz de!... Çünkü; "Barajdan haber var / Su gelecek yeni kanaldan !"

Sait Oral Uyan, Eylül 2006

* Çinli şair Li- Çin Fa'nın şiirinden alınmıştır.

F TİPİ'NDEN GELEN MEKTUPLARDAN:

“Sanat Cephesi, bana göre yirmi yıllık bir gereksinim. Bir boşluk doldurma, birilerine, bir şeylere karşı olma, kendimizi ya da bir şeyleri kanıtlama değil; bir bütün olarak siyasal bir duruş, kültür sanat alanında, yılların parçalanmış, susturulmuş, sindirilmiş, yozlaştırılmış siyasal değerler üzerinde yükselecek yepyeni bir ışık olmalıdır. Bu nedenle “Sanat Cephesi”ni hayli önemsiyorum. İşin oldukça zor, oldukça çetrefilli olacağı açıktır. Bunun için en baştan en geniş haliyle tartışıp en gerçekçi kararları almalı ve atabildiğimiz adımlarla yol alacağımız hesaplanmalıdır. Bu gerçeklikle, taslak sonrası, olabildiğince geniş tartışma koşulları yaratmanızı, her türlü düşünceyi tartışma, ifade etme olanakları yaratmanızı öneriyorum.(...)Konunun aceleyle getirilmesi bir durumu yok. Onlarca yıldır yaşanan, kültür sanat alanındaki her türlü olumsuzluğa, kötülüğe karşı böyle bir ayağa kalkışı, sabırla, inatla, azimle, nakış nakış örmek gerekiyor.” (*Muzaffer Öztürk, Mayıs 2006*)

“... Antoloji'yi beğendiğimi, değerli bir çalışma olduğunu belirtmiştim. Elbette ki içerik olarak da değerli ama Antoloji'nin asıl değerinin üstlendiği misyondan geldiğini düşünüyorum. Antoloji kurumsal karşılığını “Sanat Cephesi”nde buluyor ya da bu “cephe”nin pratiğe yansımalarının ilk adımı Antoloji oluyor. Elbette ki on yılların birikimine, deneyimine, bilgisine sahip bir kurum olarak Marksist Leninistlerin, devrimci demokratların birlikteliğinin neden sağlanamadığını, birliği mutlaka sağlamanın aciliyet ve önemini siz benden çok daha iyi bilirsiniz. Mutlaka ki “Sanat Cephesi”, Bizim Şiir Antolojisi”nde birlikteliğe verdiğiniz / verilen önemin bir sonucu olmalı. Tam bu noktada, ben de sizin, çabalarınızı, “Sanat Cephesi”ni değerli, önemli buluyorum.” (*Hasan Şahingöz, Nisan 2006*)

“Antoloji'yi beğendik. Tahmin ettiğimden daha nitelikli buldum. Şimdiye kadar genel imaj Devrimci Kadro'ların şiirlerinin sloganik olduğu yönündeydi. Antoloji için seçilen şiirler, kaba ajitasyonun dışında olan ve belli bir estetik nitelik taşıyan şiirler olmuş. Sanat, edebiyat, estetik v.b. ile ilgili yazılar, komle olarak bir arada değerlendirildiğinde, belli bir bakış açısı, belli bir çerçeve oluşturuyor. Kitabı eline alan ilgili her okur, şiirde birçok üslup, tarz veya örnek görme imkânı bulacaktır. Marksist şair adaylarının kendi tarzlarını

oluşturmasında bir manivela işlevi görebilir. Fildişi kulelerden ahkâm kesen ve “aşağıdakileri” şiirine meze yapan eloğulları da görsün ki tarihin tekerinin döngüsünde dişli olarak rol oynayan eyleyiciler, kendi edebiyatını da oluşturmaya muktedirler. Emekçiler önlerine çekilen perdeleri yırtabilir. Tabii ki bu “Sanat Cephesi” önermesini gerçekleştirme doğrultusunda organize adımların sürekli kılınabilmesine bağlıdır.” (*Turgay Ulu, Şubat 2006*)

“Değerli Dostlar, “İçerideki-Dışarıdaki Hapishaneden Bizim Şiir Antolojisi” kitabını heyecanla okudum. Üzerinde çok yönlü düşündüm...

Öncelikle birlikte olabilme, birlikte iş yapabilme ve asıl olarak birbirimizi "bizim" diyerek sahiplenme konusundaki kısırlığımızı kırma yönünde önemli bir adım olarak görüyorum; Antoloji'ye emeği geçen dostları ve *Sorun Yayınlan Kolektifi*'ni yürekten kutluyorum, teşekkürlerimi iletiyorum.

Evet, sizin deyiminizle "bizim cenah"ta, benim de "ırmağın bu tarafında" diye ifadelendirdiğim cephemizde, çok köklü hesaplaşmamız gereken yanlış anlayışlarımız mevcuttur.

(...) Devrimci tabanda, emekçiler içinde birlikteliğimizi göstermek, ortak duygular geliştirmek için Antoloji iyi bir vesile olabilir... Henüz bu olgunlaşmaya ulaşamamış olmamız çok üzücü. (...)

Bütün devrimciler yoldaşımdır / halk tarlasının çiçekleri

kimin dalına zarar gelse / yeni filiz için can feda

bütün devrimciler yoldaşımdır / yoldaşımdır sevda yolunda

çarpışanlar

emaneti taşıyan dostlar / tutuşalım el ele / kurulsun muhteşem

düğün

yoldaş olsun gördüğün...

deyip geçiyorum, bu derinlikli konuyu...

Antoloji, ikinci olarak; "bizim" şiir birikimimizi topluca sunarak; hem durumu görmemizi, hem yararlanmamızı hem de geliştirmeye yönelmemizi sağlamış-teşvik etmiştir...Birçok renkten birikimi, şiire/şaire ilişkin düşünceyi bir arada görmekten mutluluk duyduğum ve çok yararlandım. (...)

İkinci bir nokta: Edebî çalışmalara yönelenlere bakış açımız - çoğunlukla- doğru mudur?

SANAT CEPHESİ BİLDİRGESİ

"Kültür ordusu" kurmaktan söz eder, fakat bu tür çalışmalara meyledeni "kaçıcı" olarak görürüz. Ona da yansıtırız... Küçümseme ve "doğal" dışlayıcılık gelişir.

Diğer boyutu ise, -genellikle- şudur: Bu tür çalışmalara meyledenler de -genellikle- yapıyla politik-örgütsel çelişkiler yaşayınca yöneliriz. Bu durumda dışlayıcılık iyice iter: iki olgu birbirini bütünleyici olur... Ve sonuç: Her iki tez de birbirini besleyerek kendini "haklı" kılacak verilere sahiptir.

Kaybedilen birey, kaybedendir de!...\ Hepimiz kaybedenizdir!.. \ Soruna çözüm getirecek yapılarıdır.

(...) Antoloji'de kimi arkadaşların şiir ve şaire sınıflar üstü bir aydın-kahraman misyonu biçtiğini gördüm... Fazlasıyla birey merkezli, soyut, bilimsel olmayan bir duruştur.

Uçlaşma ve uçlaştırmayı seven bir yapımız var. Uçlar çatışınca da, doğru 'ortada' kalıyor... Ve iki uçtan da "orta yolculuk" eleştirisi alıyor.

Edebî ürünler sonuçta 'bireysel ürün' olsalar da sorun çıplak bireyde başlayıp bireyde biter bir sorun değildir. Birey koşulların ürünüdür... Sosyalist birey, şair-yazar da iradî çabıyla 'yaratılan' ortamın içinde bir parçadır. Şair-yazar ne darlaştırılmış sınırlarda emireridir ne de başıbozuk özgür takılan bir bireydir.

Ve yazma nedeni sadece bireysel/şahsi gerekçelere dayandırılıp sınırlandırılmaz. Kendini ifade biçimi-olanağı'dır, şudur-budur ama şair aynı zamanda bir dava adamıdır, ideallerinin yolundadır. Şiir, bir edebî tarz olarak şairin davasının da bir ifade biçimi-olanağıdır." (**Memik Horuz, Mart 2006**)

"Sanat Cephesi'nin ayağının her dem Anadolu'ya değmesi gerekiyor. 'Her otun kökünde büyümesi' gibi Sanat Cephesi de tarihsel, kültürel, sosyal kökü olan Anadolu coğrafyasında büyüyecektir. Köküne, kendini varedene, sarılıp kurumsallaşan her atılım hem işlevsel olur, hem de evrensele katkı sunar." (**Barış Açık, Nisan 2006**)

Antoloji adınının ardından, Nisan 2006'da Sanat Cephesi hareketinin ilk iki kitabı "SU DAMLASINA SIĞDIRILAN YAŞAM" (Sait Oral Uyan) ile "KUYTUDA VE KÖZ" (Sabahattin Ali Tayır) günışığına kavuştu. Kitaplarla birlikte Sanat Cephesi Geçici Komitesi, "SANAT CEPHESİ BİLDİRGESİ"ni de yayınladı:

Sanatçının toplumun üstünde, sorumsuz bir varlık olarak sunulduğu, sanatsal etkinliğin reklâmcılıkla ilişkilendirildiği, gitgide holding ve banka destekli "sponsor"ların denetimine alındığı bir dönemi yaşıyoruz. Yakın geçmişteki, ilerici-devrimci-yenilikçi yaşamla doğrudan ya da dolaylı gönül bağı kuran, egemen ideolojiye çeşitli düzeylerde direnen, dürüst, namuslu, sorumluluk sahibi sanatçı tiplmesi, yerini çoktandır, duruma göre yön değiştiren, sahibinin sesine gelen "yazar-kasa"lara bırakmaktadır. Bu tüccarlığa meyil vermeyen sanatçıların dün olduğu gibi bugün de nice engel ve kuşatmalar arasında ürün vermeye çabaladıklarını acı içinde görmekteyiz.

Sanat tarihimizde, yönetenlerce "sakıncalı" görülüp yoğun baskılara uğrayan birçok sanatçının, aynı zamanda, "sol" etiketli bir takım yayınevi sahipleri ve köşebaşı dükalıklarında kalem oynatan ilerici(!) sermaye noterleri tarafından sürekli sansüre uğratıldığı, antolojilerden dışlandığı, on yıllar boyunca adlarının unutturulmak ve sanat tarihçelerinden bile silinmek istendiği araştıran gözlelere sıradır. Sol sanat-edebiyat içine yuvalanmış bu küf mantarlarının, halktan ve bilimden yana sanatçılara çalışma, barınma, pek çok örneklerinde olduğu gibi yaşama hakkı bile tanınmamasıyla ilgili suç ortaklıkları bir yana; genç kuşak sanatçı adaylarının yozlaştırılıp enezleştirilmesinde kraldan çok kralcı davrandıkları da hiçbir zaman unutulmayacaktır.

Olumlu bir yönelişe, ilerici devrimci eğilimlere sahip sanatçıların ise, bütün yaşananlara karşılık, gerek 1951'lerin gerekse 12'li darbe-lerin hemen ardından kurulan "edebiyat üretme çiftlikleri" ne örgütlü, iradi bir çabıyla karşı koyamadıkları; her şey bir yana birbirleriyle de sürekli, yapıcı, yaratıcı bir diyalog kuramadıkları, hayatın çeşitli alanlarında yeterli dayanışma gerçekleştiremedikleri biliniyor.

1990'larla birlikte yoğunlaşan küresel gerici dalgasının ideolojik- kültürel etkileri, tam da hedeflendiği üzere en çok, kendini sol saflarda gören, ancak yeterli kurumsal güvenceye, donanımına ve dayanışmaya sahip olmayan insanları, sanatçıları vurmuştur. Sanatsal üretimlerinin bilinçlere yaptığı etkiyle yüzleşemeyen ve bu yönde kolektif akıl/ eylem birliğini gerçekleştiremeyen sanatçılar, postmodernist sermaye kültürünün yayın dünyasındaki baskısı al-

tında kendine özgü renklerini, zenginliklerini, yitirmekte, kısır, tıkız bir bunalım edebiyatına yöneltilmektedir.

Bu ortamın insana yaraşır yönde değişmesini isteyen, saptanacak temel ilkeler çevresinde bir araya gelmeyi, yapıcı, yaratıcı diyalog zeminlerinde yeni bir gelenek oluşturmayı, ortak noktaları "idealize" ve farklılıkları "dramatize" etmeden dayanışmayı ileri kültürel-sanatsal sentezlere bilimsel bakış- sanatsal duyuşla varmayı hedefleyen bizler, Sanat Cephesi'nin ilk tuğlalarını harçlıyoruz.

Sanat Cephesi, sermayenin maddi-manevi yönlendirmesine karşı olan, birlik-diyalog-dayanışma zemininde ilerleyen sanatçıların devrimci bir "Rönesans" amaçlayan etkinliğidir. Öncelikli amacımız, gerekli diyalog ve dayanışma zeminini oluşturarak, kültür emperyalizminin kuşatmasından, aptallaştırıcı iletişim ve tüketim bombardımanından arınma çabasını mümkün olan en geniş çevreye yayarak günümüz sanat sürecine ilerici bir müdahalede bulunmaktır.

Sanat Cephesi, sanatın bireysellik-toplumsallık diyalektiğinden, tarihsellik ve sınıfsallıktan kopuk düşünülemediğini ilke saydığından, yoz, gerici, mistik, bireyci, bilinemezci vb. tüm çürük kültürel afyonlara, bu ürün "sol" etiketli de olsa bilinçle ve ısrarla karşı çıkacaktır.

Sanat Cephesi, sanat felsefesi ve estetik bilimine ilişkin çalışmaları, tarihin belirli anlarında estetik gözlemler yapılmasını, yeni kültürün ihtiyaç duyduğu yeni sanatsal biçimlerin sanat pratiğinde denenmesini destekleyecek; biçimi ya da özü mutlaklaştıran her türlü kalıpcı anlayışı karşısına alacaktır. Önümüzde coğrafyamız ve tüm dünyanın binlerce yılda ürettiği kültür birikiminin inceden inceye değerlendirilmesi gibi büyük bir alan durmaktadır... Kuşkusuz geleceğin kültürü de bu birikimin akla, bilime uygun, seçici bir bileşimi üzerinde yükselecektir.

Sanat Cephesi, sanatın oldukça özgül ve kısmen özerk bir alan olduğunu, "mekanik ayarlamalara gelemeyen, bireysel girişkenliğe kesinlikle daha fazla yer veren" özgün çabalara gerek duyduğunu göz önünde tutarken, işçi sınıfı ve emekçi halkların haklı mücadelesinin yanında "tarafı" kimliğiyle de yer almasını bilecektir. Bu tarafılık, ürünlerimizin eski kültürün çürümüş öğelerinden arınmasını sağlayacaktır.

Sanat Cephesi'nin oluşturulması yolunda üretilen en somut iş, benzerine pek rastlanmayan kapsamdaki, İçerideki-Dışarıdaki Ha-

pishaneden Bizim Şiir Antolojisi'dir. Antoloji süreci sonunda yapılan toplantıda seçilen bir "geçici komite" çalışmaya başlamıştır. Ayrıca etkinlikleri yansıtan bir internet sitesi de yayına başlamıştır (www.sanatcephesi.org).

Sanat Cephesi, ilerici insanlık ailesinin sanat, estetik, etik ve politik anlayışının temelinde bir ve aynı yerde olduğu bilinciyle, tarihsel-kültürel ve estetik birikimimizin iyimser, yaratıcı ve dinamik yorumlarla geliştirilmesi yolunda çalışan sanat emekçilerinin birlik ve dayanışma zemini olacaktır.

Edebiyat, sanat, estetik alanlarındaki etkinlikleriyle sistemin mantığıyla pazarlığa oturmayan insanlarımızı Sanat Cephesi'nin gelişimine katkı sunmaya çağırıyoruz...

4 Şubat 2006

Sanat Cephesi Geçici Komitesi

28 Eylül 2006 tarihinde Ölüm Orucu'ndaki Av. Behiç Aşçı'yı ziyarette yapılan "Sanatçılarda Tecritte" Basın açıklamasından bir görüntü.

"Sanatçıların yaşanan gerçeklere duyarsızlaştırılarak gözleri ve beyinlerinin resmî ideoloji ile bağlandığı bir dönemde artık sanatçıların da tecritte olduğunu düşünüyoruz. Çünkü tecridin amacı olan duyarsızlaştırma, korkutma, itaat ettirme, tek tipleştirme, yozlaştırma, yaşadığı toplumun gerçeklerine yabancılaştırma gibi özellikler kimi sanatçılarda olağan görülen özellikler haline gelmiş; neredeyse kanıksanır olmuştur."

(*"Sanatçılarda Tecritte"* adlı Basın açıklamasından)

SANAT CEPHESİ HAREKETİ TEMEL İLKELER TASLAĞI

A-SANAT CEPHESİ HAREKETİ NEDİR, NE DEĞİLDİR?

1) Sanat Cephesi Hareketi, egemen sınıfların maddi manevi denetimi ve yönlendirmesine, kültür emperyalizmine, her türden gericilik ve yozluğa karşı olan sanatçı ve adaylarının birlik—diyalog—dayanışma zemini.

Genel doğrularda aynı, ayrıntılarda farklı düşünebilen sanat üreticilerinin paylaşımcı mücadele birlikteliğidir.

Sanatın "piyasa ortamına" hapsedilmesine, içerdeki- dışarıdaki insanlık dışı yabancılaştırma ve tecrite karşı üretimiyle, duruşuyla bir kültürel direniş amacındadır.

2) Özü itibariyle demokratik, devrimci bir sanat eylemliliği olan Sanat Cephesi Hareketi, gelişiminin belirli bir aşamasında kooperatif, dernek v.b. kurumsallaşmalara gidebilir, ancak o yalnızca bir kurum değildir. Kültür merkezleri, sergi salonları açabilir, internet sitesi, basılı bülten gibi olanaklara başvurur, ancak salt bunlara indirgenemez. Onun bu yapısı sanatın en büyük düşmanlarından olan bürokratikleşmeye, entelektüalizme, libelleşmeye tepkisinden gelir...

3) Sanat Cephesi Hareketi, demokrat, ilerici, Marksist, devrimci, yurtsever sanatçıların, temel ilkeler çerçevesinde yapıcı, yaratıcı diyaloglar kurmasını, sermayenin gizli sansürüne, yenilikçi kitapların okura ulaşmasını engelleyen teknelci dağıtım ağına, sanatsal üretim-paylaşım sürecindeki tüm olumsuzluklara karşı dayanışmasını, bu çabanın süreklilik ve 'geleneğe' haline gelmesini savunur.

B-BİRLİKTE HAREKET ZEMİNİ NASIL YARATILABİLİR?

B-1) GENEL DÜZLEMDE BAKILDIĞINDA:

1) Öncelikle, yukarıda andığımız nitelikteki insanların, sanatçıların sık sık bir araya gelmeleri, haberleşme yollarını zorlamaları, içtenlikli, dürüst, özverili çabaları sonucu oluşacak birlik-telik zeminiyle...

2) Her bir sanatçının bireysel—toplumsal varlığından gelen, özgürce yaratım, serbestçe paylaşım ilkesinin yaşanmasıyla...

3) Başıboşluk, küçükburjuva dağınıklık ve gevşekliğe karşı gönüllü disiplin; ancak bürokratikleşmeye, mekanikleşmeye, dar görüşlülüğe karşı da estetik esneklik ve yaratıcı, yenilikçi, devrimci yaklaşım geliştirilmesiyle...

4) Çeşitli demokratik- devrimci yapıların dayanışmasına açık olmakla birlikte, ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde durabilen bir birlik yaratılmasıyla...

5) Seçenlerin, seçilenleri, gerek gördüğünde görev süresi dolmadan da azledebilmesiyle (doğrudan demokrasi ilkesi).

6) Bir “merkezi yürütme komitesi” ve ona bağlı sanatçı birlikleri oluşturularak; bu yapılarda , demokratik merkezîyetçilik ilkesinin kültürel—sanatsal düzlemdeki yorumuyla hareket edilecek...

7) Sanat Cephesi Hareketi'nin her türlü dogmatizme, sektörlüğe, dar görüşlülüğe, grupçuluğa karşı kendini korumasıyla ve yaşamı tüm renkleri/zenginliğiyle algılamasıyla...

8) Gündelik yaşamı ve iletişim ortamlarını kaplamış bulunan bütün yoz süreçlere karşı sürekli alternatifler üretilmesiyle...

9) Toplumsal/tarihsel koşulların getirdiği belirli süreçlerle ilgili olarak “estetik gözlemler” yapılması; yeni kültürün gereksindiği yeni sanatsal biçimlerin bu gözlemler ışığında sanatsal pratikte denenmesinin desteklenmesiyle...

10) Yerel-coğrafi-evrensel düzeydeki binlerce yıllık kültürel/sanatsal birikime sahip çıkılması, bu birikimin ilerici/devrimci birikimle bağlarının kurulabilmesiyle...

B-2) AYRINTILARA GİRİLDİĞİNDE:

1) Temel ilkeleri benimseyen, bunun gereklerini yapmak isteyen sanat üreticileri, Geçici Komite'nin organize edeceği, belirli bir tarihteki Kuruluş Kurultayı'na doğrudan ya da dolaylı katılım sağlayarak “merkezi yürütme komitesi”ni seçecektir. Bu merkezin görevi, alt komiteler yoluyla etkinlikleri; sanatçı birlikleri yoluyla Sanat Cephesi Hareketi'nin yerel ve genel kollarının oluşumunu organize etmek; genel ilkeler çerçevesinde hareketi yönlendirmek ve denetlemektir. Bütünü oluşturan sanatçılar, dö-

nüşümlü olarak sorumluluk paylaşacak ve birlikte hareket edeceklerdir.

2) Belirli bir aidat ve gönüllü bağış yolu açılacak, yapılan etkinliklerden, kitap satışı v.b.den elde edilen gelir Sanat Cephesi Hareketi'ne bırakılacaktır. Gerekli görürlerse, sanatçılar başka işlerde çalışarak kazandıklarının bir kısmını, bir “kasa” oluşturabilmek amacıyla bağışlayacaktır. Sanat Cephesi Hareketi'ni dışardan da olsa ekonomik olarak desteklemek isteyenlerin durumu ayrıca değerlendirilecektir (rastgele yardım kabul edilemez). Namuslu yayınevi, kültür merkezi, radyo v.b. kurumların dayanışması ise sürekli aranacaktır.

3) Her bir öge ve komitenin birbirleriyle iletişimi ilkeli olmalı, katılımı ve birlikte üretimi zorlayacak yönde hareket edilmeli, farklılıklardan önce ortak hareket noktalarını çoğaltan tutumlar öne çıkarılmalı, “sanatsal cephe” oluşumuna uygun davranılmalıdır.

Öte yandan, sanatsal/kültürel gelişimin özgür yaratım, önyargısız tartışma, yaratıcı- çok yönlü diyalog, ikna süreçleri gerektireceği (masa başı tutkunluğuna duyulan tepkiler yedeğe alınarak) görülmelidir...

4) Hareketin nispeten uzun aralıklarla geniş, kısa aralıklarla (seçilmiş ögelerin) dar toplantıları olmalıdır. Ayrıca her bir ögenin diğeriyle planlı - plansız iletişimi sonuna kadar açık tutulup özendirilmelidir.

5) Seçilmiş dönemsel komiteler, seçenlerin çizdiği çerçeveler çevresinde çalışır, gelen eleştirileri de dikkate aldıktan sonra, kendi önerileriyle birlikte onaya sunar.

6) “Merkezi Yürütme Komitesi” genellikle iki ayda bir “genel durum raporu” ve ayrı olarak “genel değerlendirme raporu” yazarak alt komitelere ve sanatçı birliklerine iletir; onlardan da kendi raporlarını alır. Bunda amaç, haberdar olmak ve haberdar etmek; eleştiri/özeleştiri süreçlerine yeri geldikçe başvurmak; sürekli-yaratıcı diyalog süreçlerinde birikenleri toparlamaktır...

7)Yapılacak hiç bir çalışma, alınacak hiçbir karar, genel—temel ilkelerin ihlaline yol açamaz. Örneğin F tipinde yaşam savaşı verenle yurtiçi ve dışında nispeten daha uygun koşullarda yaşayanlar aynı ekonomik ve kimi kurumsal koşullara tabi tutulamaz.

8) Sanat Cephesi Hareketi'nin sözü başka özü başka davranışlara, yaşam biçimine uzun süreli tahammül yoktur. Bu türden davranışların ikna yöntemi sonuç vermiyorsa eleştiri, teşhir ve süreç içinde yalıtıma uğraması kaçınılmazdır.

9) Katılım ilkesi, Sanat Cephesi Hareketi'nin temel ilkelerine uymayanları, faşistlerle, burjuvalarla "ulusal" görüntü altında ortaklıklar kuran, sol duyarlılığı ticaret nesnesi yapmış çevre ve kişileri dışlamaktadır...

10) Ögelerin en az % 40 oranındaki bölümünün isteği üzerine, seçilmiş her bir komite ya da kişiyle ilgili "yeniden değerlendirme", "görevden alma", "yeniden seçim" gibi uygulamalar, görev süresi dolmamış olsa bile gündeme gelir.

11) Sanat Cephesi Hareketi, yayın dağıtımını ve kitlelere ulaşım sorunu üzerinde öncelikle çalışmak zorundadır...

C- SANAT GÖRÜŞÜMÜZ VE YAKLAŞIMIMIZ

1) Sanat Cephesi Hareketi, hem kendi içinde hem de etkinlik çevresinde köklü bir kültürel arınma -aydınlanma- yaratıcı paylaşım yaşanmasını gerekli görmektedir. Bu durum, bir yandan binlerce yıllık antik kültürlerin, iç içe geçmiş halkların, ulusların bulunduğu bir coğrafyada yaşıyor olmaktan; öte yandan da yeni kültürün gereksindiği ikinci temel öge olan burjuva kültürel mirasının ülkemizde pek bilinmiyor ve bilimsel bakışla değerlendirilmiyor olmasındandır...

2) Sanat Cephesi Hareketi, sosyalist gerçekçilik başta olmak üzere, sosyal realizm, devrimci lirizm, toplumsalcı eğilimler ile eleştirel gerçekçi sanatsal anlayışların birbirinden, deneyiminden yararlanacağı bir alan olarak görür. Toplumcu gerçekçiliği de sanatına Marksist yaklaşımı rehber kılmak olarak algılar; tek ve değişmez bir "yöntem", "biçim" olarak değil...

3) "Güzellikten tat almanın dolaysız oluşu ve aynı zamanda eğitim gerektirishi çelişiyor gibi görünür. Ama insan, ancak eğitim yoluyla insan olur ve gerçek benliğini bulur." Marks'ın bu görüşü, bize "halkın düzeyine inen" bir sanat değil, sanatın düzeyine çekilen bir halkı işaret etmektedir. Ancak sanatçı, halka tepeden bakıp da "öğreten" değil, halkı eğittiği kadar halk tarafından eğitilendir. Bizim özlemimiz, kaypak zeminlerde, belkemicsiz kıvrak-

lığında oradan oraya savrulan burjuva/ küçükburjuva sanat anlayışlarına karşı, halkın olayların ortasında yaşayan, yurdun, dünyanın her yanıyla ilgilenen, ilerici insanlık ailesinin bu güne dek ürettiği tüm değerleri doğal mirası sayan, işçi sınıfı terbiyesi almış bir sanat anlayışının bütün bu çürümüşlüğe baş kaldırmasıdır...

Sanat Cephesi Hareketi, sanatın her dalına yaratıcı, yenilikçi, devrimci bir yaklaşım sunmak; öte yandan, kariyerizme, bireyciliğe karşı, toplumcu bireyselliğin, devrimci ahlakın örneklerini yaşamak ve yaşatmak ihtiyacının ürünü olmalıdır.

Sanatın ve sanatının gücüne inmayan; toplumda karşılığını bulduğunda onun nasıl önlenemez bir güç olduğunu anlamayan kişilerin bu birlikte yeri olamaz. Neruda'yı, Aragon'u, Nazım'ı, Lorca'yı, Gökçe'yi, Behrengi'yi, Victor Jara'yı, Vaptsarov'u, Mayakovski'yi, Hasan Hüseyin'i, Ahmed Arif'i, Attila Josef'i, Ruhi Su'yu ve daha nicelerini hatırlatırız. Üstelik yaşam bize göstermiştir ki onbinlerce yılın üretim birikimini üzerinde taşıyan halklar, halkı küçümseyen burjuva / küçükburjuva aydınlardan çok defa daha anlayışlı ve sanat zevkine açıktır... Sanatçıya düşen, popülizmin kolaycılığına, dogmatizmin ezberciliğine kapılmamak; tarihin belirli anlarında "estetik gözlemler" yaparak, sonsuzca çeşitlenen özün(yaşamın) gerek duyduğu yeni biçimleri aramak; yaratıcı, yenilikçi, devrimci yaklaşımdan ödün vermemektir. Bunun için kullandığı "üretim araçlarına" hâkim olan sanatçılara ihtiyaç vardır. Konu, edebiyat olduğunda bu üretim aracı dil'dir. Dilin olanaklarını araştırmak, buna özel bir ilgi göstermek, toplumun yaşayan canlı bir parçası olan sokaktaki dil'i edebi düzeyle kaynaştırmaktır...

4) Sözü, çizginin, sanatın gücüne inanan her bir sanatçı, reklâm diliyle, burjuva basın ve edebiyatıyla, küçük üretimin koşulladığı yaygın küçükburjuva ideolojisiyle, çaresizliğin beslediği arabesk eğilimlerle v.b. nasıl mücadele edeceğini, bu engelleri diliyle, üslubuyla, özüyle, biçimiyle, avazıyla, yaklaşımıyla, yöntemiyle... nasıl aşacağını araştırmalı; bu konuda diğer sanatçı ve estetisyenlerle sürekli dayanışmalıdır. İlkemiz, kendini aşma çabasının kişisel ve toplumsal anlamıyla sürekli kılınmasıdır...

5) Bugünden yarına uzanacak çabamızdaki en önemli adımlardan biri de herkesin kullanımına açık olacak ve halklarımızın

geçmiş kültürel—sanatsal birikimini içerecek geniş bir arşiv oluşturmak için bugünden kolları sıvamak, eldekileri değerlendirmek ve yeni araştırmaları desteklemektir.

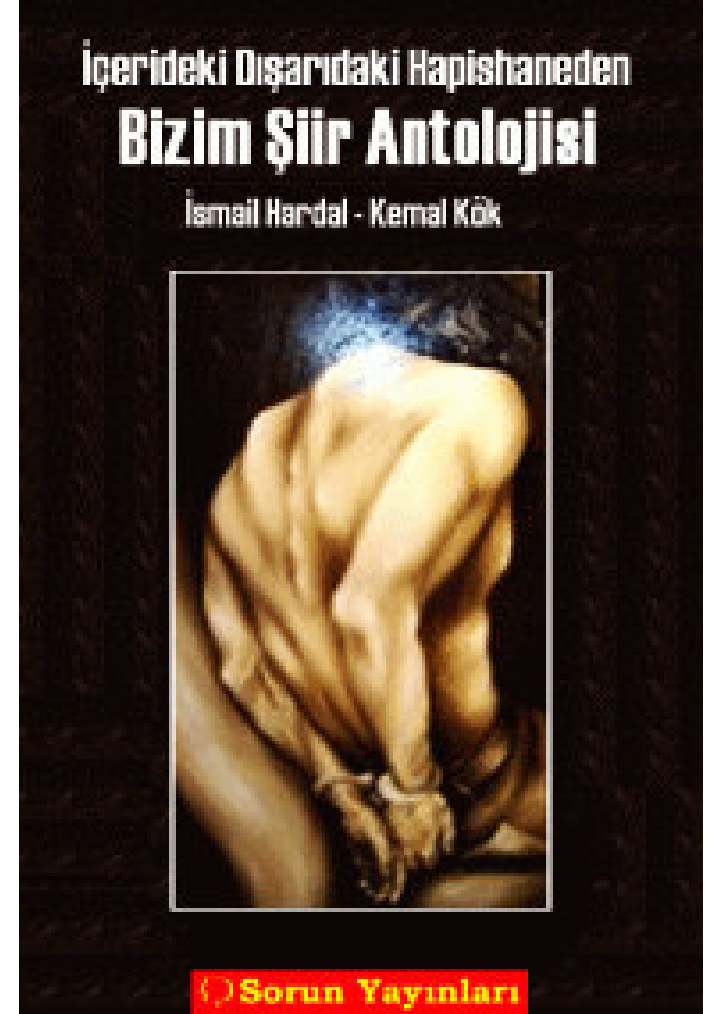
6) Sanat Cephesi Hareketi'nin hiç bir küçümseme ya da sıraya koymaya yer vermeden, çocuklara yönelik sanata özel bir önem vermesi gerekmektedir...

7) Her yeni atılım sürecinin gerektirdiği gibi, özgürce yaratım ve yaratıcı etkileşim süreçleri, ortak hedeflere yönelmiş sanatçılar gerçeğiyle bağdaştırılmalıdır.

Sanat Cephesi Hareketi, bunun zeminini yaratabilirse, coğrafyamızda 12'li darbelerin ardından özenle küflendirilen sanat sevicilerinin, hormonlu edebiyat mantarlarının egemenliğine esaslı bir darbe indirilmiş olacaktır...

Umutsuzluk ve çaresizlik labirentlerine hapsedilmek istenen ilerici insanlık ailesine bundan daha güzel bir armağan olabilir mi?

Sanat Cephesi Geçici Komitesi

İçerideki Dışarıdaki Hapishaneden Bizim Şiir Antolojisi
Sorun Yayınları, Ocak 2006

